

แนวทางปฏิรูปการศึกษา และนัยต่อการวิจัยระดับพื้นที่

ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ

กรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

สถานการณ์ปัจจุบันการศึกษาไทย

- ▶ เด็กร้อยละ 70 ออกไปสู่โลกของงานด้วยวุฒิมัธยม (ม.6 ปวช. ม.3 หรือต่ำกว่า) โดยปราศจากการเตรียมทักษะและคุณลักษณะที่พอเพียง
- ▶ แรงงาน 35-40 ล้านคน ไม่มีกลไกเข้าไปยกระดับทักษะที่เพียงพอ
- ▶ แรงงานระดับปริญญาตกงาน 150,000 คนต่อปี
- ▶ การพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่เข้มแข็ง เด็กสามขวบพัฒนาการล่าช้าร้อยละ 31
- ▶ งานวิจัยในมหาวิทยาลัยยังไม่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมได้มากพอเร็วพอ การบริการวิชาการยังไม่ตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่ได้เต็มที่
- ▶ รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน การอ่าน อาชีวศึกษา ทรัพยากรบุคคลอุดมศึกษา ฯลฯ แต่ยังไม่เป็นการปฏิรูปเชิงระบบ

บริบทที่เปลี่ยนไปของสังคมไทย

- ▶ การเป็นสังคมผู้สูงวัย เด็กที่เกิดน้อยลง การขาดแรงงาน
- ▶ การเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม แรงงานอาเซียนที่จะเข้ามา
- ▶ ความจำเป็นต้องพัฒนาแรงงานเพื่อยกระดับการผลิตในประเทศที่ต้นทุนแรงงานและวัตถุดิบต่ำกว่า
- ▶ เศรษฐกิจดิจิทัลที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนการขยายตัวของเศรษฐกิจ
- ▶ เมกะโปรเจกต์และระบบคมนาคมเชื่อมกลุ่มสุวรรณภูมิที่จะสร้างเมืองเศรษฐกิจใหม่และโอกาสใหม่ในหลายพื้นที่
- ▶ ทิศทางการกระจายความรับผิดชอบงานพัฒนาลงสู่ฐานพื้นที่

หลักปฏิรูป

- ▶ กระจายผู้จัด รัฐปรับบทบาท จัดการศึกษาเป็นพื้นที่
- ▶ สร้างกลไกธรรมาภิบาลและภาวะรับผิดชอบ
- ▶ ปรับเปลี่ยนการจัดสรรทรัพยากรตามหลักอุปสงค์
- ▶ สร้างขีดความสามารถและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- ▶ โจทย์ใหม่คือการเรียนรู้เพื่อชีวิตและงานของคนทั้งปวง

คานงัดสำคัญการปฏิรูปการศึกษา

- ▶ การกระจายอำนาจสู่ฐานพื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด
 - คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด / สมัชชาการศึกษาจังหวัด
- ▶ การให้อิสระโรงเรียนในการบริหารจัดการเงิน/ครู/หลักสูตร
- ▶ การเงินการคลังตามหลักอุปสงค์ / อุปองการศึกษา
- ▶ กลไกนำภาคเอกชนเข้ามาเป็นแรงขับเคลื่อนการปฏิรูป
- ▶ การปฏิรูปการผลิต พัฒนาระบบงานบุคคลครูทั้งระบบ
- ▶ การปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินทั้งระบบ
- ▶ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

นัยกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาจังหวัด

- ▶ กลไกการจัดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในจังหวัด
- ▶ การเชื่อมต่อข้อมูลกำลังคนระหว่างหน่วยงานต่างสังกัด
- ▶ การมีเวทีการทำงานร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายและแผนการพัฒนาค้นเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์จังหวัด
- ▶ การส่งเสริมจังหวัดที่พร้อม รัฐสร้างเงื่อนไขที่เอื้อ
- ▶ มีจังหวัดที่มีวางกลไกจังหวัดและขับเคลื่อนงานไปเป็นรูปธรรมแล้ว (เชียงใหม่ ลำปาง ภูเก็ต ชลบุรี อำนาจเจริญ)

นัยต่อทิศทางการวิจัยทางการศึกษา

- ▶ มหาวิทยาลัย : การสนับสนุนคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
ทำวิจัยเพื่อรองรับการจัดการเชิงพื้นที่ เช่น การสำรวจข้อมูลเพื่อการ
วางแผนแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก การสำรวจข้อมูลเด็กออกกลางคัน
ก่อนม.๓ การสำรวจข้อมูลความพร้อมชุมชนท้องถิ่นในการสนับสนุนการ
เรียนรู้ทางเลือก ฯลฯ
- ▶ มหาวิทยาลัย : พัฒนาศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่ขึ้นรองรับ
- ▶ คุณครู : งานวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการผ่อนคลายการใช้
หลักสูตรระดับสถานศึกษา งานวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน งานวิจัยสำรวจข้อมูล
ศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้
- ▶ นักศึกษา : การใช้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้